

MARNO JÁNOS

Képtörések

1

Bajuszpályaudvar. Nincs otthon az ember, idegenben nyilallik a foga, és egy garasa sincs, amit rááldozhatna vagy hozzáverhetne. A portré, amit delejezetten bámul már mióta, semmit sem árul el a fájdalom erejéről, mélységéről, nagyságáról vagy méltatlanságáról, nagyjából csupán a helyéről sejtet valamit, körülbelül a rekeszizomtól jobbra, szorosan a bordái alatt, amely mögött a májat és a patkó-, más néven: nyombelet detektálja reflexből a tudat; ott tehát, ahol a két drága kéz, egymást is tapintva, puhatólózhat. Fontosak a színek, mint a szavak, melyek formájukból kiöntve árnyékot vetnek saját jelentésükre, majd árnyékuk megduzzad, és mászna le, szerte a sötétbe. Mert miért ne szakadhatott volna fel az a szörnyeteg is, amit rekeszizomnak hívnak, és engedett szabad nyílást a förtelmes gyomornak, hogy megkergesse a szívét, meg-megelőzve közben szegényt és felbuktatva. Nincs feje a lánynak, még nyaka, sőt válla sincsen, csupán egy hártvás bugyit visel, a testével beágyazódva valami habzó ágyneműbe. Talpa a combját tapodja, mellei sírva fakasztják az embert. Ellepi bajuszát az embernek a harmat, barna, bajor kenyeret vásárol a pályaudvar mellett, majd a zacskóból kitép egy falatnyi kenyérbaját, és megszagolja, és irány a fogászat. Az elegáns hallban senki. Senki, de Semmi. Csupán egy kísértet kezében állt meg az ecset, semmi konkrétum, csak az időjárásnak lazult ki a foga, az mardos bele a gyomorba, belekbe, az fogja összemarkolni a szívét is azonnal – álljon már le!

2

Délelőtt fél tíz tájban borotvaecsetével lát neki a tulajdon portréjának. Tajtékzó ágy-

nemű habjai a szeme aljától egészen le
a kulcscsontjáig, a szeme bevérezve
homálylik, látja, amit az ember magától nem
látna meg, mert nem illik bele a látványtervébe,
víz alatt látja az egész sivatagot állni,
a tevét, a végtelen hullámzó homokdűnéket,
amerre az életben nem járt, még álmában sem,
álmában éppen méretes tojást vett volna,
melyet egy kakas tojt éjjel a fáma szerint.
Csakhogy a bolt zárva volt már. Létrán
kellett az embernek onnan továbbállnia,
tágítania vagy haladnia – ember legyen a talpán,
aki ezt álmában képes eldönteni. Felvinni
valami festéket a lenvászon lepedőre,
hogy a végén majd legyen mit levakarni.
Kikaparni, törülgetni szeméből az álmat, mely végül
mégsem a festők, hanem a fiatal szép- és
kritikus írók körébe vitte, akik egymás
szavába vágva vitatták éppen a művészet
tárgyi és anyagi feltételeit. Az egyre sötétebb
helyiségben mintha madarak fészkeltek volna be
magukat, egyre többen és többen, akárha
ők sötétítenék be a mennyezetet. Vagy kátrány-
papírból lettek volt kivágva, és az ollósubogás
hatott szárnyverdesésnek. A hat cölöpön álló
madárházból tyúklétrán kellett a végén
leereszkednie – ezúttal mintha egy tojásból
maga kelt volna ki, egy főemlős a méretét
s a formáját nézve. Ebben a formában ébredt,
és indult tüstént a fürdőbe, szeme sarkában még
mindig a felülről megcsonkított lány téglá-
színeivel. S akkor egy roppant kémény meredt ki
mögötte a földből, mintha csak a lányból
épült volna, s támadt fel az égnek, de nem
füstölt, nem haladt semerre, itt-ott a téglái
látszottak izzani a tűző napfényben, mikor
a lámpák a kórházban még trehányyságból égtek.